

BPM/OR
21.04-2016-1016-1 / Proszę o nadanie
A. Sokołowska
25.04.2016
M. P. M. Nowicka

W P L Y N E Ł O
KANCELARIA OGÓLNA
Urzędu Miejskiego w Suwałkach
Dnia 2016-04-21
Podpis

UM Suwałki

Od: "Inicjatywa - Usprawniamy Administrację Publiczną - Stop bylejakości" - samorządowca@samorząd.pl
Data: 19 kwietnia 2016 10:48
Do: <adresat.urzad@samorząd.pl>
Dolączy: Podnoszenie kwalifikacji - Biblioteczka Samorządowca.docx; Podnoszenie kwalifikacji - Biblioteczka Samorządowca.docx.xades
Temat: Oficjalny Wniosek na mocy Art. 61 i 63 Konstytucji RP w trybie ustawy o petycjach w związku z art. 241 KPA

Kierownik Jednostki Samorządu Terytorialnego (dalej JST) - w rozumieniu art. 33 ust. 3 Ustawy o samorządzie gminnym (Dz.U.2001.142.1591 j.t.)

Dane wnioskodawcy/współwnioskodawcy znajdują się poniżej oraz - w załączonym pliku sygnowanym bezpiecznym podpisem elektronicznym, weryfikowanym kwalifikowanym certyfikatem - stosownie do dyspozycji Ustawy z dnia 18 września 2001 r. o podpisie elektronicznym (Dz. U. Nr 130 poz. 1450) oraz przepisów art. 4 ust. 5 Ustawy o petycjach (Dz.U.2014.1195 z dnia 2014.09.05)

Preambuła:

Stosownie do brzmienia art. 24 ust. 2 pkt. 7 Ustawy o pracownikach samorządowych (Dz. U. z dnia 18 grudnia 2008 r.) - „, do obowiązków pracownika samorządowego należy w szczególności (...) stałe podnoszenie kwalifikacji i umiejętności zawodowych”.

W związku z powyższym:

§1) **Na mocy art. 63 Konstytucji RP, w trybie Ustawy z dnia 11 lipca 2014 r. o petycjach (Dz.U.2014.1195 z dnia 2014.09.05) - wnosimy petycję o utworzenie przez Kierownika JST - "biblioteczki samorządowca" - w której kompletowane będą pozycje książkowe przydatne Pracownikom Urzędu do podnoszenia kwalifikacji - stosownie do wzmiankowanej dyspozycji art. 24 ust. 2 pkt. 7 Ustawy o pracownikach samorządowych (Dz. U. z dnia 18 grudnia 2008 r.)**

jest

Dodatkowy komentarz do Petycji:

W pierwszym rzędzie - jako przydatne mogą okazać się pozycje książkowe dot. ostatnich zmian w zasadach rozliczania podatku VAT - w obszarze Jednostek Administracji Publicznej oraz dotyczące ostatnich nowelizacji ustawy o służbie cywilnej.

§2) W trybie art. 6 ust. 1 pkt. 1 lit c oraz art. 6 ust. 1 pkt. 2 lit. b Ustawy z dnia 6 września o dostępie do informacji publicznej (Dz.U.2014.782 j.t.) wnosimy o udzielenie informacji publicznej w przedmiocie - jaką kwotę na zakup specjalistycznym pozycji książkowych wydatkował Kierownik JST w 2016 r.

295,0

§3) Pomimo, że nie wnioskujemy o informację przetworzoną w zakresie wymagającym znacznych nakładów pracy, uzasadniamy nasze pytania stosownie do brzmienia art. 3 ust. 1 pkt. 1 Ustawy o dostępie do informacji publicznej – tym, że przedmiotowa informacja oraz ewentualna późniejsza próba optymalizacji tego obszaru wydaje się szczególnie istotna z punktu widzenia Interesu Społecznego. Nasze stanowisko i "Konstruktywny Niepokój Podatnika" w tej mierze koresponduje z doniesieniami medialnymi - ad exemplum <http://www.gazetakrakowska.pl/artykul/3638372,gmina-placila-za-szkolenia-nauczycieli-w-luksusowych-hotelach-i-willach.id,t.html>

§4) Aby zaproponować potencjalne rozwiązania rzeczonyj problematyki - zwracamy Państwa uwagę na - ciekawe w naszym mniemaniu- pozycje książkowe, które mogą stanowić załączek - tworzonej "Biblioteczki Samorządowca"
Poniżej przedkładamy opisy wybranych pozycji - oczywiście ewentualne ich zamówienie - powinno odbyć się z uwzględnieniem zasad uczciwej konkurencji, etc

wyższym:
A. Sokołowska
25.04.2016

<http://www.gazetaprawna.pl/promocja/biblioteka-samorzad>

Mamy nadzieję, że rzeczony specjalistyczne pozycje książkowe będą zarzewiem - tworzenia profesjonalnej "Biblioteczki Samorządowca" która po kilku latach będzie zawierać kompendium wiedzy książkowej - pozwalającej Urzędnikom jeszcze lepiej wypełniać powierzone im zadania i kompetencje.

§5) Wnosimy o zwrotne potwierdzenie otrzymania niniejszego wniosku w trybie

§7 Rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 8 stycznia 2002 r. w sprawie organizacji przyjmowania i rozpatrywania s. i wniosków. (Dz. U. z dnia 22 stycznia 2002 r. Nr 5, poz. 46) - na adres e-mail biblioteczka-samorzadowca@samorzad.pl

§6) Wnosimy o to, aby odpowiedź w przedmiocie powyższych petycji złożonych na mocy art. 63 Konstytucji RP w trybie art. 221 i 241 KPA, została udzielona - zwrotnie na adres e-mail biblioteczka-samorzadowca@samorzad.pl - stosownie do art. 244 §2 KPA.

§7) Wniosek został sygnowany bezpiecznym, kwalifikowanym podpisem elektronicznym - stosownie do wytycznych Ustawy z dnia 18 września 2001 r. o podpisie elektronicznym (Dz. U. Nr 130 poz. 1450)

Wnioskodawca:

Osoba Prawna

Szulc-Efekt sp. z o. o.

Prezes Zarządu: Adam Szulc

ul. Poligonowa 1

04-051 Warszawa

nr KRS: 0000059459

Kapitał Zakładowy: 222.000,00 pln

www.gmina.pl www.samorzad.pl

Dodatkowe informacje:

Stosownie do art. 4 ust. 2 pkt. 1 Ustawy o petycjach (Dz.U.2014.1195 z dnia 2014.09.05) - **osobą reprezentującą Podmiot wnoszący petycję - jest Prezes Zarządu Adam Szulc**

Stosownie do art. 4 ust. 2 pkt. 5 ww. Ustawy - petycja niniejsza została złożona za pomocą środków komunikacji elektronicznej - a wskazanym zwrotnym adresem poczty elektronicznej jest:

biblioteczka-samorzadowca@samorzad.pl

Adresatem Petycji - jest Organ ujawniony w komparycji.

Komentarz do Wniosku:

Wnioskodawca - pro forma podpisał - niniejszy wniosek - bezpiecznym kwalifikowanym podpisem elektronicznym (w załączeniu stosowne pliki) - choć według aktualnego orzecznictwa brak podpisu elektronicznego nie powoduje bezprzedmiotowości wniosku, stosownie do orzeczenia: Naczelnego Sądu Administracyjnego w Warszawie I OSK 1277/08. Podkreślamy jednocześnie, iż przedmiotowy wniosek traktujemy jako próbę usprawnienia organizacji działania Jednostek Administracji Publicznej - w celu lepszego zaspokajania potrzeb ludności w szczególności dzieci i młodzieży. Do wniosku dołączono plik podpisany bezpiecznym kwalifikowanym podpisem elektronicznym, zawiera on taką samą treść, jak ta która znajduje się w niniejszej wiadomości e-mail. Weryfikacja podpisu i odczytanie pliku wymaga posiadania oprogramowania, które bez ponoszenia opłat, można uzyskać na stronach WWW podmiotów - zgodnie z ustawą, świadczących usługi certyfikacyjne.

Niniejszy wniosek powinien być rozpatrywany w trybie Ustawy z dnia 11 lipca 2014 r. o petycjach (Dz.U.2014.1195 z dnia 2014.09.05) - art. 241 KPA - podany jest dodatkowo - gdyż celem wniosku jest - sensu largo - usprawnienie, naprawa - na miarę istniejących możliwości - funkcjonowania struktur Administracji Publicznej.

Zwracamy uwagę, że Ustawodawca do tego stopnia stara się - poszerzyć spektrum możliwości porównywania cen i wyboru różnych opcji rynkowych oraz przeciwdziałać korupcji w Administracji Publicznej - że nakazał w §6 ust. 2 pkt. 2 załącznika nr 1 do Rozporządzenia Prezesa

Rady Ministrów z dnia 18 stycznia 2011 r. w sprawie instrukcji kancelaryjnej, (...) (Dz. U. z dnia 20 stycznia 2011 r.) - archiwizowanie, również wszystkich niezamówionych ofert, a co dopiero petycji i wniosków optymalizacyjnych. Cieszy nas ten fakt niemiernie, przyczyni się z pewnością do większej rozważliwości w wydatkowaniu środków publicznych.

Duża ilość powoływanych przepisów prawa w przedmiotowym wniosku, wiąże się z tym, że chcemy uniknąć wyjaśniania intencji i podstaw prawnych w rozmowach telefonicznych - co rzadko, ale jednak, ciągle ma miejsce w przypadku nielicznych JST.

Jeżeli JST nie zgada się z powołanymi przepisami prawa, prosimy aby zastosowano podstawy prawne akceptowane przez JST.

Dobro Petenta i jawność życia publicznego jest naszym nadrzędnym celem, dlatego staramy się również upowszechniać zapisy Ustawowe dotyczące Wnioskowania. Kwestie te Ustawodawca podkreślił i uregulował w art. 63 Konstytucji RP: "Każdy ma prawo składać petycje, wnioski i skargi w interesie publicznym, własnym lub innej osoby za jej zgodą do organów władzy publicznej oraz do organizacji i instytucji społecznych w związku z wykonywanymi przez nie zadaniami zleconymi z zakresu administracji publicznej." oraz w art. 54 ust. 1 Konstytucji RP "Każdemu zapewnia się wolność wyrażania swoich poglądów oraz pozyskiwania i rozpowszechniania informacji."

Z kolei w art. 241 KPA Ustawodawca zachęca do aktywności obywatelskiej, "Przedmiotem wniosku mogą być w szczególności sprawy ulepszenia organizacji, wzmocnienia praworządności, usprawnienia pracy i zapobiegania nadużyciom, ochrony własności, lepszego zaspokajania potrzeb ludności."

Pamiętajmy również o przepisach zawartych inter alia: w **art. 225 KPA: "§ 1. Nikt nie może być narażony na jakikolwiek uszczerbek lub zarzut z powodu złożenia skargi lub wniosku albo z powodu dostarczenia materiału do publikacji o znamionach skargi lub wniosku, jeżeli działał w granicach prawem dozwolonych.** § 2. Organy państwowe, organy jednostek samorządu terytorialnego i inne organy samorządowe oraz organy organizacji społecznych są obowiązane przeciwdziałać hamowaniu krytyki i innym działaniom ograniczającym prawo do składania skarg i wniosków lub dostarczania informacji - do publikacji - o znamionach skargi lub wniosku."

Ekspert NIK piszą: "Niewielka liczba składanych wniosków o udzielenie informacji publicznej, liczba skarg złożonych do WSA, jak również liczba pozwów złożonych do sądów rejonowych, świadczyć może o braku zainteresowania w egzekwowaniu powszechnego prawa do informacji publicznej. Z drugiej strony, realizację tego prawa utrudniają podmioty zobowiązane do pełnej przejrzystości swojego działania, poprzez nieudostępnianie wymaganej informacji publicznej" [Protokół pokontrolny dostępny w sieci Internet: LBY-4101-09/2010]. Mamy nadzieję, zmienić powyższą ocenę, być może nasz wniosek choć w niewielkim stopniu - przyczyni się do zwiększenia tych wskaźników.

Oczywiście - wszelkie ewentualne postępowania - ogłoszone przez Jednostkę Administracji Publicznej - będące następstwem niniejszego wniosku - należy przeprowadzić zgodnie z rygorystycznymi zasadami wydatkowania środków publicznych - z uwzględnieniem stosowania zasad uczciwej konkurencji, przejrzystości i transparentności - zatem w pełni lege artis. Ponownie sygnalizujemy, że do wniosku dołączono plik podpisany bezpiecznym kwalifikowanym podpisem elektronicznym, zawiera on taką samą treść, jak ta która znajduje się w niniejszej wiadomości e-mail. Weryfikacja podpisu i odczytanie pliku wymaga posiadania oprogramowania, które bez ponoszenia opłat, można uzyskać na stronach WWW podmiotów - zgodnie z ustawą, świadczących usługi certyfikacyjne.

21/04/2016 08:10
DK.15021.2016

1v4D2Nkfz

Kierownik Jednostki Samorządu Terytorialnego (dalej JST) - w rozumieniu art. 33 ust. 3 Ustawy o samorządzie gminnym (Dz.U.2001.142.1591 j.t.)

Dane wnioskodawcy/współwnioskodawcy znajdują się poniżej oraz - w załączonym pliku sygnowanym bezpiecznym podpisem elektronicznym, weryfikowanym kwalifikowanym certyfikatem - stosownie do dyspozycji Ustawy z dnia 18 września 2001 r. o podpisie elektronicznym (Dz. U. Nr 130 poz. 1450) oraz przepisów art. 4 ust. 5 Ustawy o petycjach (Dz.U.2014.1195 z dnia 2014.09.05)

Preambuła:

Stosownie do brzmienia art. 24 ust. 2 pkt. 7 Ustawy o pracownikach samorządowych (Dz. U. z dnia 18 grudnia 2008 r.) - „, do obowiązków pracownika samorządowego należy w szczególności (...) stałe podnoszenie kwalifikacji i umiejętności zawodowych”.

W związku z powyższym:

§1) Na mocy art. 63 Konstytucji RP, w trybie Ustawy z dnia 11 lipca 2014 r. o petycjach (Dz.U.2014.1195 z dnia 2014.09.05) - wnosimy petycję o utworzenie przez Kierownika JST - "biblioteczki samorządowca" - w której kompletowane będą pozycje książkowe przydatne Pracownikom Urzędu do podnoszenia kwalifikacji - stosownie do wzmiankowanej dyspozycji art. 24 ust. 2 pkt. 7 Ustawy o pracownikach samorządowych (Dz. U. z dnia 18 grudnia 2008 r.)

Dodatkowy komentarz do Petycji:

W pierwszym rzędzie - jako przydatne mogą okazać się pozycje książkowe dot. ostatnich zmian w zasadach rozliczania podatku VAT - w obszarze Jednostek Administracji Publicznej oraz dotyczące ostatnich nowelizacji ustawy o służbie cywilnej.

§2) W trybie art. 6 ust. 1 pkt. 1 lit c oraz art. 6 ust. 1 pkt. 2 lit. b Ustawy z dnia 6 września o dostępie do informacji publicznej (Dz.U.2014.782 j.t.) wnosimy o udzielenie informacji publicznej w przedmiocie - jaką kwotę na zakup specjalistycznym pozycji książkowych wydatkował Kierownik JST w 2016 r.

§3) Pomimo, że nie wnioskujemy o informację przetworzoną w zakresie wymagającym znacznych nakładów pracy, uzasadniamy nasze pytania stosownie do brzmienia art. 3 ust. 1 pkt. 1 Ustawy o dostępie do informacji publicznej - tym, że przedmiotowa informacja oraz ewentualna późniejsza próba optymalizacji tego obszaru wydaje się szczególnie istotna z punktu widzenia Interesu Społecznego. Nasze stanowisko i "Konstruktywny Niepokój Podatnika" w tej mierze koresponduje z doniesieniami medialnymi - ad exemplum <http://www.gazetakrakowska.pl/artukul/3638372,gmina-placila-za-szkolenia-nauczycieli-w-luksusowych-hotelach-i-willach,id,t.html>

§4) Aby zaproponować potencjalne rozwiązania rzeczony problematyki - zwracamy Państwa uwagę na - ciekawe w naszym mniemaniu- pozycje książkowe, które mogą stanowić załączek - tworzonej "Biblioteczki Samorządowca"

Poniżej przedkładamy opisy wybranych pozycji - oczywiście ewentualne ich zamówienie - powinno odbyć się z uwzględnieniem zasad uczciwej konkurencji, etc

<http://www.gazetaprawna.pl/promocja/biblioteka-samorzad>

Mamy nadzieję, że rzeczony specjalistyczne pozycje książkowe będą zarzewiem - tworzenia profesjonalnej "Biblioteczki Samorządowca" która po kilku latach będzie zawierać kompendium wiedzy książkowej - pozwalającej Urzędnikom jeszcze lepiej wypełniać powierzone im zadania i kompetencje.

§5) Wnosimy o zwrotne potwierdzenie otrzymania niniejszego wniosku w trybie §7 Rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 8 stycznia 2002 r. w sprawie organizacji przyjmowania i rozpatrywania s. i wniosków. (Dz. U. z dnia 22 stycznia 2002 r. Nr 5, poz. 46) - na

adres e-mail biblioteczka-samorzadowca@samorząd.pl

§6) Wnosimy o to, aby odpowiedź w przedmiocie powyższych petycji złożonych na mocy art. 63 Konstytucji RP w trybie art. 221 i 241 KPA, została udzielona - zwrotnie na adres e-mail biblioteczka-samorzadowca@samorząd.pl - stosownie do art. 244 §2 KPA.

§7) Wniosek został sygnowany bezpiecznym, kwalifikowanym podpisem elektronicznym - stosownie do wytycznych Ustawy z dnia 18 września 2001 r. o podpisie elektronicznym (Dz. U. Nr 130 poz. 1450)

Wnioskodawca:

Osoba Prawna

Szulc-Efekt sp. z o. o.

Prezes Zarządu: Adam Szulc

ul. Poligonowa 1

04-051 Warszawa

nr KRS: 0000059459

Kapitał Zakładowy: 222.000,00 pln

www.gmina.pl www.samorząd.pl

Dodatkowe informacje:

Stosownie do art. 4 ust. 2 pkt. 1 Ustawy o petycjach (Dz.U.2014.1195 z dnia 2014.09.05) - osobą reprezentującą Podmiot wnoszący petycję - jest Prezes Zarządu Adam Szulc

Stosownie do art. 4 ust. 2 pkt. 5 ww. Ustawy - petycja niniejsza została złożona za pomocą środków komunikacji elektronicznej - a wskazanym zwrotnym adresem poczty elektronicznej jest:

biblioteczka-samorzadowca@samorząd.pl

Adresatem Petycji - jest Organ ujawniony w komparycji.

Komentarz do Wniosku:

Wnioskodawca - pro forma podpisał - niniejszy wniosek - bezpiecznym kwalifikowanym podpisem elektronicznym (w załączeniu stosowne pliki) - choć według aktualnego orzecznictwa brak podpisu elektronicznego nie powoduje bezprzedmiotowości wniosku, stosownie do orzeczenia: Naczelnego Sądu Administracyjnego w Warszawie I OSK 1277/08. Podkreślamy jednocześnie, iż przedmiotowy wniosek traktujemy jako próbę usprawnienia organizacji działania Jednostek Administracji Publicznej - w celu lepszego zaspokajania potrzeb ludności w szczególności dzieci i młodzieży. Do wniosku dołączono plik podpisany bezpiecznym kwalifikowanym podpisem elektronicznym, zawiera on taką samą treść, jak ta która znajduje się w niniejszej wiadomości e-mail. Weryfikacja podpisu i odczytanie pliku wymaga posiadania oprogramowania, które bez ponoszenia opłat, można uzyskać na stronach WWW podmiotów - zgodnie z ustawą, świadczących usługi certyfikacyjne.

Niniejszy wniosek powinien być rozpatrywany w trybie Ustawy z dnia 11 lipca 2014 r. o petycjach (Dz.U.2014.1195 z dnia 2014.09.05) - art. 241 KPA - podany jest dodatkowo - gdyż celem wniosku jest - sensu largo - usprawnienie, naprawa - na miarę istniejących możliwości - funkcjonowania struktur Administracji Publicznej.

Zwracamy uwagę, że Ustawodawca do tego stopnia stara się - poszerzyć spektrum możliwości porównywania cen i wyboru różnych opcji rynkowych oraz przeciwdziałać korupcji w Administracji Publicznej - że nakazał w §6 ust. 2 pkt. 2 załącznika nr 1 do Rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 18 stycznia 2011 r. w sprawie instrukcji kancelaryjnej, (...) (Dz. U. z dnia 20 stycznia 2011 r.) - archiwizowanie, również wszystkich niezamówionych ofert, a co dopiero petycji i wniosków optymalizacyjnych. Cieszy nas ten fakt niemiernie, przyczyni się z pewnością do większej rozwagi w wydatkowaniu środków publicznych.

Duża ilość powoływanych przepisów prawa w przedmiotowym wniosku, wiąże się z tym, że chcemy uniknąć wyjaśniania intencji i podstaw prawnych w rozmowach telefonicznych - co rzadko, ale jednak, ciągle ma miejsce w przypadku nielicznych JST.

Jeżeli JST nie zgada się z powołanymi przepisami prawa, prosimy aby zastosowano podstawy prawne akceptowane przez JST.

Dobro Petenta i jawność życia publicznego jest naszym nadrzędnym celem, dlatego staramy się

również upowszechniać zapisy Ustawowe dotyczące Wnioskowania. Kwestie te Ustawodawca podkreślił i uregulował w art. 63 Konstytucji RP: "Każdy ma prawo składać petycje, wnioski i skargi w interesie publicznym, własnym lub innej osoby za jej zgodą do organów władzy publicznej oraz do organizacji i instytucji społecznych w związku z wykonywanymi przez nie zadaniami zleconymi z zakresu administracji publicznej." oraz w art. 54 ust. 1 Konstytucji RP "Każdemu zapewnia się wolność wyrażania swoich poglądów oraz pozyskiwania i rozpowszechniania informacji."

Z kolei w art. 241 KPA Ustawodawca zachęca do aktywności obywatelskiej, "Przedmiotem wniosku mogą być w szczególności sprawy ulepszenia organizacji, wzmocnienia praworządności, usprawnienia pracy i zapobiegania nadużyciom, ochrony własności, lepszego zaspokajania potrzeb ludności."

Pamiętajmy również o przepisach zawartych inter alia: w art. 225 KPA: "§ 1. Nikt nie może być narażony na jakikolwiek uszczerbek lub zarzut z powodu złożenia skargi lub wniosku albo z powodu dostarczenia materiału do publikacji o znamionach skargi lub wniosku, jeżeli działał w granicach prawem dozwolonych. § 2. Organy państwowe, organy jednostek samorządu terytorialnego i inne organy samorządowe oraz organy organizacji społecznych są obowiązane przeciwdziałać hamowaniu krytyki i innym działaniom ograniczającym prawo do składania skarg i wniosków lub dostarczania informacji - do publikacji - o znamionach skargi lub wniosku." Eksperti NIK piszą: "Niewielka liczba składanych wniosków o udzielenie informacji publicznej, liczba skarg złożonych do WSA, jak również liczba pozwów złożonych do sądów rejonowych, świadczyć może o braku zainteresowania w egzekwowaniu powszechnego prawa do informacji publicznej. Z drugiej strony, realizację tego prawa utrudniają podmioty zobowiązane do pełnej przejrzystości swojego działania, poprzez nieudostępnianie wymaganej informacji publicznej" [Protokół pokontrolny dostępny w sieci Internet: LBY-4101-09/2010]. Mamy nadzieję, zmienić powyższą ocenę, być może nasz wniosek choć w niewielkim stopniu – przyczyni się do zwiększenia tych wskaźników.

Oczywiście - wszelkie ewentualne postępowania - ogłoszone przez Jednostkę Administracji Publicznej - będące następstwem niniejszego wniosku - należy przeprowadzić zgodnie z rygorystycznymi zasadami wydatkowania środków publicznych - z uwzględnieniem stosowania zasad uczciwej konkurencji, przejrzystości i transparentności - zatem w pełni lege artis. Ponownie sygnalizujemy, że do wniosku dołączono plik podpisany bezpiecznym kwalifikowanym podpisem elektronicznym, zawiera on taką samą treść, jak ta która znajduje się w niniejszej wiadomości e-mail. Weryfikacja podpisu i odczytanie pliku wymaga posiadania oprogramowania, które bez ponoszenia opłat, można uzyskać na stronach WWW podmiotów - zgodnie z ustawą, świadczących usługi certyfikacyjne.